

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

DEBRECEN VÁROS KÖNYV-
NYOMDA-VÁLLALATA,

ahova a lap szétküldésére vonat-
: kozo felszólamlások küldendők. ::

Megjelen hetenként egyszer, szombaton, másfél íven.

Előfizetési ár: egész évre 12 kor., félévre 6 kor.

Egyes szám ára 30 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVA-
TAL DEBRECEN, NYOMTATÓ-
UTCA 9. SZÁM,

ahova a lap szellemi és anyagi ügyeire vonat-
kozo összes közlemények, kéziratok, előfize-
: tészek és hirdetési díjak küldendők. ::

Kik a hamis próféták?

A jövő dalától, mely a mai társadalom sötét, siralmas mélységeiből megrázóan dörög; a társadalom magaslatain, ragyogó és gyönyörűséges magaslatain, sokan idegesekké lesznek és a nekik szép jelenhez való görcsös ragaszkodás meggyűlölteti velük a másoknak is szép jövődőt. *Borzadnak a jövődönék még a nevetől is.* Irodalmi szószólóik pedig — fogadott és fogadatlan ügyvédek — egyenesen a keresztyénség nevében bélyegzik meg azokat az úgynevezett álprófétákat, akik földi paradicsomról, az emberiség szebb jövődjéről beszélnek. Még most nem kérdezem, testvéreim, hogy ti miképen gondoltok ezekről az „álprófétákról”. De én Isten előtt, a mi Atyánk előtt és ti előttetek, az én testvéreim előtt, már most bevallom őszintén a bűnömöt. *Én ilyen „álprófétákat” szeretek. Épen az ilyenek között látom az Isten igaz prófétáit. Hiszen az Isten szeretet. És lehetetlen, hogy a nyomorúság örökkévalóságát akarná. Épen azért az Ő igaz prófétáinak szebb jövődől kell prófétálniuk.*

Az „álpróféták”, az igaz próféták közt legelől, mint Vezért, a názárethi Jézust látom. Az Istenembert, ki azt hirdeti, hogy az Isten országa, mint a *kovász az egész térszél, egészen áthatja, újjáteremti az egész embert és az egész emberiséget.* (Mt. 13, 33.) És ugyancsak ez a Főpróféta beszél egy nagyszerű jövőről, egy eljövendő gyönyörű szép világkorszakról, amelyben lesz *„egy nyáj és egy Pásztor”.* (Ján. 10, 16.) És az Isten országát *egy Királyhoz hasonlítja, ki az ő fiának menyegzői lakodalmat szerez.* (Mt. 22, 1—14.) Továbbá a Jelenések könyvének Istenihette látnoka, *János apostol,* a szeretet apostola, nem lát-e új eget és új földet és az új földön Istentől, mennyből szállt új Jeruzsálemet, káprázatos arany- és drágakő várost és nem tolmácsol-e mennyei szózatot,

mely ezt mondja: *„Imé, az Istennek hajléka az emberekkel vagyon és ő velek lakozik és ők Ő népei lesznek és az Isten, az ő Istenük, ő velek lesz. És az Isten eltöröl minden könyhullatást az ő szemeikről és halál többé nem lesz, sem keserűséggel való sírás, sem kiáltás, sem semmi fájdalom nem lesz többé”.* (Jel. 21, 1—4.) Hol van, ki Jézusnál és az ő kedves apostolánál — Jánosnál — valaha szebben, gyönyörűbben, elragadóbban szóloitt az emberiség szebb jövődjéről, csodamódon égből szállóit földi paradicsomáról, arról *az aranykorról, mely nem mögöttünk, hanem előttünk van?!* (Sainth Simon.)

És a legnagyobb magyar próféták sem voltak meglegedve a jelennel. *Az igaz próféták mind-mind elégedellenek.* Óh, a mi nagy magyar prófétáink is egy szebb jövőbe néztek, várva-várták és hirdették az eljövendő aranykort. — *Széchenyi* az ő híres „Hitel” című könyvét ezzel fejezi be: *„Sokan azt gondolják: Magyarország — volt; én azt szeretem hinni: lesz”.* *Vörösmarty* a „Szózatban”, mely a magyar szívben mindig viharos visszhangot ébreszt, miután a magyar nemzet ezeréves történetére mutatva, így szól: *„Egy ezredévi szenvedés kér éltet vagy halált”*; eképen magyarázza meg, hogy mit ért az *élet* alatt:

„Még jönni kell, még jönni fog
Egy jobb kor, mely után
Buzgó imádság cpedez
Százczrek ajakán”.

És a szabadságharc bukása után is, abban a ránk észak s nyugat felől borult pokolsötétségben, melyből haldoklók hörgése, bilincsek csörgése, börtönajtók csattogása, nők sírásoka és férfiak fojtott átka szakadt ki, mint a rázkódó vulkánból a rajta ülő füstfellegen át a szálló szikrák, az izzó kövek, a csattanások, a tűzfolyamok: óh bizony ez irtózatosságot okozó pokolsötétségben is azt éneklé *Vörösmarty* egyik leg-

gyönyörűbb költeményében. „A vén cigány”-ban: „Lesz még egyszer ünnep a világon”. Kossuth Lajosnak, mikor a szabadságharc bukása után török földre lép és a Dunának a Vaskapu sziklatorlaszán keresztül zúgva, morogva, mintegy a meg nem érdemelt végzet ellen szitkozódva rohanó habjait szemléli, zúgásait hallgatja; komor arcán öntudatlanul a kifejezhetetlen fájdalom könyzápora ömlik alá. De később — „Iratái”-nak előszavában a könyzáporról — ezt írja: „Minden volt e könyzáporban, ami a hazafi szívének fáj: minden! csak egy nem! a reménytelenség *nem*; a kétségbeesés hazám jövője felett *nem*”. (Kossuth: Irataim. I. kötet, VI. l.) És Petőfi Sándor, a legnagyobb magyar költő — egyben a legnagyobb magyar, — hárszor énekel a hazának, a szegényeknek, az egész világnak szebb jövőjéről! ? A hazának jövőjéről így prófétál:

„Félre kislelkűek, akik mostan is még
Kétkedni tudtok a jövő felett;
Kik nem hiszitek, hogy egy erős Istenség
Őrzi gondosan a magyar nemzetet,

— — — — —
— — — — —
— — — — —

Élni fogsz, hazám, mert élned kell — dicsőség
És boldogság leszen a te életed,
Véget ér már a hétköznapi vesződség,
Várd örömmel a szép, derült ünnepet”.

(A magyarok istene.)

A szalmakunyhókban lakó szegényeknek szebb jövőjéről pedig így prófétál:

„Ne féljete, szegény jó emberek,
Jön rátok is még boldogabb idő;
Ha múlt s jelen nem a tietek is,
Tietek lesz a végtelen jövő!”

(Palota és kunyhó.)

Végre a világ jövőjéről 1848-ban, épen itten, Debrecenben, ilyen próféciát dörög:

„Nagy idők. Beteljesült az irás
Jóslatja: egy nyáj, egy akol.
Egy vallás van a földön: szabadság!
Aki mást vall, rettentőn lakol.
Régi szentek
Mind elestek.
Földült szobraik kövéből
Uj dicső szentegyház épül,
A kék eget vesszük boltozatnak
S oltárlámpa leszen benne a nap”.

(1848.)

Most már megkérdem, testvéreim, tőletek is: miképen gondoltok azokról a prófétákról, akik földi paradicsomról, az emberiség szebb jövőjéről prófétálnak? Mondjátok

meg: hamis próféták-e azok, akiket elsoroltam? Jézus Krisztus, János apostol, Széchenyi István, Vörösmarty Mihály, Kossuth Lajos és Petőfi Sándor! ? Hamis próféták-e?

Krisztus nem ezt mondja: *Őrizkedjétek a hamis prófétáktól, akik földi paradicsomot prófétálnak*. Hanem ezt mondja: „*Őrizkedjétek a hamis prófétáktól, akik juhoknak öltözetében jönnek de belül ragadozó farkasok*”.

A hamis próféták kívül juhok, de belül farkasok. Azol pedig, akiről szólottam, *kívül farkasok, de belül juhok*.

Kívül farkasok, de belül juhok? Hogy kell ezt érteni?

Jól mondja Petőfi:

„Tán magam nem leszek rossz, de
Mi haszna?
Ha hidegen vállat rántok
A rosszra”.

Az igaz prófétákat nemcsak szeretetükről lehet megismerni, hanem gyűlöletükről is. Lángolóan szeretik az igazságot. Lángolóan gyűlölik a hamisságot. Az Isten könyve hirdeti, hogy „*az Isten félelme a gonosz gyűlölete*” (Péld. 8, 13,) és „*a hamis dolgot gyűlöli az igaz*”. (Péld. 19, 5.) A mi vallásunk nemcsak a szeretet vallása. Hanem a gyűlölet vallása is. Az Isten, ember és igazság szeretetének vallása. És az istentelenség, embertelenség és gonoszság gyűlöletének vallása. *Ezért van az, hogy az igaz próféták kívül farkasok és belül juhok*. Szemük villám. Szavuk mennydörgés. Öklük pöröly. Mellük páncél. De szívük arany. Óh, szívük szikra Isten szívéből.

És a szent lelkesedésnek, vagy a szent haragnak az igaz próféták szívéből sokszor fergeteges, viharos kitörése a gyávákat megijeszti és a gonoszokat megrendíti. A gyávák az igaz prófétákat farkasoknak vélik és menekülnek tőlük: holott az igazi farkasoknak buta bizalommal egyenesen torkukba rohannak. És a gonoszok az igaz prófétákat farkasoknak kiáltják ki és ellenük uszítják béreseiket és ebeiket. Avagy nem tartották-e, nem hazudták-e a napsugárlelkű, de villámszavú názárethi Jézust, a szó-talan, gyöngéd szeretetnek, de egyszersmind a gonoszság ellen kicsattanó mennydörgésnek fiát, János apostolt és a többi igaz prófétákat, a magyar prófétákat is — ragadozó farkasoknak, véreskezű, véreslelkű lázítóknak, felforgatóknak! ? Tudjuk, hogy Jézus Krisztust épen e váddal kergették, hajszolták fel a Golgothára, fel a bitófára! És a tanítványoknak ép az ión a sorsuk, ami a Mesternek.

gyönyörűbb költeményében, „A vén cigány“-ban : „*Lesz még egyszer ünnep a világon*“. Kossuth Lajosnak, mikor a szabadságharc bukása után török földre lép és a Dunának a Vaskapu sziklatorlaszán keresztül zúgva, morogva, mintegy a meg nem érdemelt végzet ellen szitkozódva rohanó habjait szemléli, zúgását hallgatja ; komor arcán öntudatlanul a kifejezhetetlen fájdalom könyzápóra ömlik alá. De később — „*Iratai*“-nak előszavában a könyzáporról — ezt írja : „Minden volt e könyzápokban, ami a hazafi szívének fáj ; minden ! csak egy nem ! a reménytelenség *nem* ; a kétségbeesés hazám jövője felett *nem*“. (Kossuth : *Irataim*. I. kötet, VI. l.) És *Petőfi Sándor*, a legnagyobb magyar költő — egyben a legnagyobb magyar, — hárszor énekel a hazának, a szegényeknek, az egész világnak szebb jövőjéről ! ? A hazának jövőjéről így prófétál :

„Félre kislelkűek, akik mostan is még
Kétkedni tudtok a jövő felett ;
Kik nem hiszitek, hogy egy erős Istenség
Őrzi gondosan a magyar nemzetet,

Élni fogsz, hazám, mert élned kell — dicsőség
És boldogság leszen a te életed,
Véget ér már a hétköznapi vesződség,
Várd örömmel a szép, derült ünnepet“.

(A magyarok istene.)

A szalmakunyhókban lakó szegényeknek
szebb jövőjéről pedig így prófétál :

„Ne féljete, szegény jó emberek,
Jön rátok is még boldogabb idő ;
Ha múlt s jelen nem a tietek is,
Tietek lesz a végtelen jövő!“

(Palota és kunyhó.)

Végre a világ jövőjéről 1848-ban, épen
ittén, Debrecenben, ilyen próféciát dörög :

„Nagy idők. Beteljesült az irás
Jóslatja: egy nyáj, egy akol.
Egy vallás van a földön: szabadság !
Aki más vall, rettentőn lakol.
Régi szentek
Mind elestek.
Földült szobraik kövéből
Uj dicső szentegyház épül,
A kék eget vesszük boltozatnak
S oltárlámpa leszen benne a nap“.

(1848.)

Most már megkérdem, testvéreim, tőletek is : miképen gondolkotok azokról a prófétákról, akik földi paradicsomról, az emberiség szebb jövőjéről prófétálnak ? Mondjátok

meg : hamis próféták-e azok, akiket elsoroltam ? Jézus Krisztus, János apostol, Széchenyi István, Vörösmarty Mihály, Kossuth Lajos és Petőfi Sándor ! ? Hamis próféták-e ?

Krisztus nem ezt mondja : *Órizzedjete a hamis prófétáktól, akik földi paradicsomot prófétálnak*. Hanem ezt mondja : „*Órizzedjete a hamis prófétáktól, akik juhoknak öltözetében jönnek de belül ragadozó farkasok*“.

A hamis próféták kívül juhok, de belül farkasok. Azol pedig, akiről szólottam, *kívül farkasok, de belül juhok*.

Kívül farkasok, de belül juhok ? Hogy kell ezt érteni ?

Jól mondja Petőfi :

„Tán magam nem leszek rossz, de
Mi haszna ?
Ha hidegen vállat rántok
A rosszra“.

Az igaz prófétákat nemcsak szeretetükről lehet megismerni, hanem gyűlöletükről is. Lángolóan szeretik az igazságot. Lángolóan gyűlölik a hamisságot. Az Isten könyve hirdeti, hogy „*az Isten félelme a gonosz gyűlölete*“ (Péld. 8. 13.) és „*a hamis dolgot gyűlöli az igaz*“ (Péld. 19. 5.) A mi vallásunk nemcsak a szeretet vallása. Hanem a gyűlölet vallása is. Az Isten, ember és igazság szeretetének vallása. És az istentelenség, embertelenség és gonoszság gyűlöletének vallása. *Ezért van az, hogy az igaz próféták kívül farkasok és belül juhok*. Szemük villám. Szavuk mennydörgés. Öklük pöröly. Mellük pánccél. De szívük arany. Óh, szívük szikra Isten szívéből.

És a szent lelkesedésnek, vagy a szent haragnak az igaz próféták szívéből sokszor fergeteges, viharos kitörése a gyávákat megijeszti és a gonoszokat megrendíti. A gyávák az igaz prófétákat farkasoknak vélik és menekülnek tőlük : holott az igazi farkasoknak buta bizalommal egyenesen torkukba rohannak. És a gonoszok az igaz prófétákat farkasoknak kiáltják ki és ellenük uszítják béreseiket és ebeiket. Avagy nem tartották-e, nem hazudták-e a napsugárlelkű, de villámszavú názárethi Jézust, a szó-talan, gyöngéd szeretetnek, de egyszersmind a gonoszság ellen kicsattanó mennydörgésnek fiát, János apostolt és a többi igaz prófétákat, a magyar prófétákat is — ragadozó farkasoknak, véreskezű, véreslelkű lázítóknak, felforgatóknak ! ? Tudjuk, hogy Jézus Krisztust épea e váddal kergették, hajszolták fel a Golgothára, fel a bitófára ! És a tanítványoknak ép az ion a sorsuk, ami a Mesternek.

Testvéreim: különböztessétek meg a lelkeket, a prófétákat! Azok, akik Isten-, ember- és igazságszeretnek Szentlelkétől indítva szólnak, mennydörögnek a jelen rútságai, bűnei, gazságai ellen és prófétálnak egy szebb jövőről, amaz eljövendő gyönyörűséges földi paradicsomról, a földre szállandó mennyországról: azok nem hamis próféták!

Az igaz próféták kívül farkasok és belül juhok. A hamis próféták pedig kívül juhok és belül farkasok. Mint a költő mondja: „*tisztes képű gazok*”. (Shakespeare.) Kendőzött testükön csillogó-villogó, csengő-csilingelő hazudságok fityegnek. Nem durva teveször-ruhát és nem nyersbőr-övet viselnek ám ezek. A megnyírt juhok gyapját viselik. A meggyilkolt féreg selymét. Rajtuk minden szép. Bennük minden rút. Az a szépség hazug. Ez a rútság igaz. Kívül szelídek: belül szilajak. Kívül alázatosak: belül kevélyek. Kívül hősök: belül kúfárok. Kívül vértanúk: belül martalócok. Kívül angyalok: belül ördögök! Sem Istent, sem embert, sem igazságot nem szeretnek. Csak magukat szeretik. Mert bennük sem Isten, sem ember, sem igazság. Szemüket égre forgatják: szívüket kincsekre. Üres kezüket nyújtják a nyomornak: tele tárcájukat elzárják az elől. Mézes-mázos érzelmeknek émélygősen cukros vizével akarják meggyógyítani a szenvedő emberiség irtózatosságot. Alamizsna-morzsákkal, hivalkodva csillogó porszemekkel akarják betölteni a tátongó szakadékot a dúsgazdagság és a tömegnyomor között! Folytonosan békeséget prédikálnak. Mert jól tudják, hogy ezt a beszédet mindenki tapsolja. A jók is, mert szelíd, szerető szívűek. A rosszak is, mert a csöndes vízben könnyebb halászni, mint a vadul rohanó, a szilajon kavargó áradatban! Igazságot nem mernek prófétálni. Mert „szólj igazat és betörök a fejed”. És, ha mégis olykor-elvétve igazságot prófétálnak: ez a legnagyobb hazudság. Mert az igazságot csak gyűlöletből, zsákmányoló önzésből hirdetik. A zavarosban halászni akarnak. A bűnök előtt a szemüket behúnyják. Dicsérik a gyalázatos jelent. És nem hisznek a szebb jövőben. *Sőt hitellenségüket hitté, vallássá akarják tenni az emberek között.* A szebb jövő prófétáit meggyanúsítják. *Megrágalmazzák az Istent Magát.* Mert azt akarják elhíttetni róla, hogy mindörökké nyomorban hagyja, pokoltüzekben porgyermekait! És, ha mégis-mégis prófétálnak olykor a szebb jövőről: ez a legördögibb prófécia! Mert Isten-, ember- és igazságszeretet nélkül szólnak a jövőről. Csak

önszeretéből prófétálnak. Azért irányítják a közfigyelmet a jövőre, hogy a jelent annál jobban kizsákmányolhassák. Óh, a hamis próféták kívül juhok és belül farkasok. És megeszik a bolond juhokat. A szegény juhokat!

Testvéreim: „*őrizkedjétek a hamis prófétáktól, kik juhoknak öltözetében jönnek, de belül ragadozó farkasok*”. De jól megnézzétek, hogy kik a hamis próféták.

Az emberiség szebb jövője, az ég a földön és a föld az égben, Istenország az emberek között: nem fényes ábránd, nem sötét hazudság; hanem tündöklő igazság, mint Maga Isten, aki Szeretet! *És egy világért ne gondoljátok, hogy ez a várva-várt földi paradicsom csak a test boldogsága lesz. Ez is meg lesz benne. De a földön a lélek boldogsága lesz!*

Ennek a földi paradicsomnak a hirdetése nem pogány dolog, nem álprófétaság. *Hanem a keresztyénség és az igaz prófétaság maga!* „Avagy bűn-e a nyomort a földről elriasztani?” (Georg Liebster.)

Óh, ne higgyetek azoknak, akik annak az ördögi hazudságnak mérgével akarnak megítatni benneteket, hogy az emberiség szebb jövőjének, a tündérszép aranykornak, a gyönyörűséges, a boldogságos, az idvességes földi paradicsomkertnek prófétái mind hamis próféták.

Ne felejtsetek el, amit Petőfi mond: *Az az Istentagadás, ha valaki nem hiszi, vagy gátolni akarja a világszellem fejlődését, haladását!* (Napló jegyzet.) **Jánosi Zoltán.**

A magyar reformatus lelkészi állás főbb problémái a XX. század elején.

V.

Súlyosabb, nehezebben megoldható problémája nincsen a magyar reformatus lelkészi állásnak, mint a *lelkészválasztás*. Itt igazán el lehet mondani azt a banális német közmondást: „Da liegt der Hund begraben”. A katolikusoknál divó kinevezési rendszer felé a protestánsok közül is tagadhatatlan bizonyos irigységgel néznek sokan, amidőn egy-egy a mi egyházi törvényeink által megejtett választás amily mértékben felkavarja az egyházközösség híveinek a nyugalma, oly mértékben alacsonyítja le a lelkészi állás tekintélyét. Ha az ember erkölcsi csömört érez is manapság a legtöbb lelkészválasztás után s a felindulás pillanataiban a mai, egyáltalában be nem vált választási rendszer helyébe a kinevezést óhajtja. — mégis szóba sem jöhet a protestáns szellemmel és autonómiával homlokegyenest ellenkező kinevezési rendszer a mi egyházunkban. Az egyházat véres

verejtékével szerzett filléreiből fentartó nép befolyását a lelkészi állás betöltésénél igazán demokratikusan gondolkozó ember nem vonhatja kétségbe. A választás jogát az állást fentartóktól elvitatni nem lehet. Itt a lényeg azon kérdés eldöntésében rejlik, hogy a választási jog miként gyakoroltassék a közegyház javára és a lelkészi tekintély megóvására. A szabadválasztási rendszer s ebből kifolyólag a választási jog gyakorlásának mai alakja konkrét esetekből merített tapasztalat szerint nemesak hogy nem vált be, hanem néhány év óta református egyházunk erkölcsi súlyát nagy mértékben alászállította.

Nézzük csak komolyan a mai választási rendszert, illetve a lelkészválasztás lefolyását. Talán kissé kiméletlen kezekkel fogom lerántani a leplet egyházunk ezen súlyos bajáról, de úgy gondolom, hogy ha van égető reformra szükség egyházunkban, úgy az a lelkészválasztás reformja. Minő feltétel kívánatik meg ma egy embernél, hogy református lelkésszé választható legyen? Semmi más, minthogy fel tudja mutatni, miszerint a második lelkészsképesítő vizsgát is letette. Ekkor aztán szabad a vásár, a küzdelem, a harc, a stréberség. Hogyan, hát ez az utóbbi, nemtelennek nevezhető irány is bejutott már az egyház megszentelt berkeibe? Hogyan, hát a tülekedők lármájától lesz már hangos a legkomolyabb erkölcsi testület: az egyház is? Fájdalom, a késerű tapasztalat arra kényszerít bennünket, hogy e kérdésekre igennel feleljünk.

Sokszor hangoztatott, de eléggé nem ismételtető mondás, hogy régen a gyülekezet indult el s keresett magának lelkészt, ma a lelkész indul el s keres magának gyülekezetet. A létért való küzdelem, a stréberség magas foka a szerénységet a lelkészekből is kezdi kiölni s oly állások elfogadására készíti egyik-másikat, amely nyújthat anyagi előnyt, de nem azt a nyugodt lelkiismeretet, amely képességünk érzéséből, a feladatok helyes betöltéséből szokott fakadni. Ha egy-egy nagy egyház megüresedik az utóbbi időkben, a megüresedett állások körül nem tapasztalt, képzett férfiak, hanem tapasztalatlan, gyakran még épen minden képzettség nélküli ifjak tolongó seregét látjuk: ifjakét, akik talán egy pár hónappal azelőtt tették le utolsó vizsgájukat, de mindenképen érvényesülni akarnak; jelszavuk: aki bírja, marja. — Sokat tudnék beszélni ama módokról és álútról, amelyekkel ilyen minden áron érvényesülni akaró egyének hajhásszák a népszerűséget s igyekeznek magukat megválasztatni nagy egyházakba. Pénz, összeköttetés, furfang, ígéret, hamis álarc felvétele, politikai elvhűség fitogtatása, — mind-mind belevitetik a választási harcba, amely mintha nem is lelkészválasztás volna, a legnagyobb ádáz küzdelemmel folyik. Az ellenfél igyekszik ellenfele gyengeségeit kipuhatolni, nem ritkán aljas rágalmakkal befektíteni, sőt titkos kémeket is fogadnak fel, amint a mezőtúri eset is bizonyítja, hogy a komoly jelölt legszentebb magánügyeit is megbolygassák. Nem elég egyik-másik boldogtalan jelöltnek, hogy a választásban elbukik, hanem még a választás után szomorúan kell bele nézni pénztárcájába, amelyből a kortes-költségek százakat, néha ezreket kiszedtek; hát még

az erkölcsi kár! hány ilyen bukott jelölt becsületében, tisztességében megtépázva kerül ki a választási küzdelemből. Mi hirdetjük a szószéken a tisztességet, a becsületet, pedig épen ezt nem respektáljuk a választási küzdelemben lelkésztársainkkal, mint jelöltekkel szemben. Mi hirdetjük a szószéken az anyagi javak csekély értékét a lelki javakkal szemben és mégis a visszataszító tolokodás, kiméletlen harc indoka egy-egy lelkész-állás betöltésénél mi más, mint a legdurvább materializmus. És azt kérdelem, minő nyomokat hagy hátra az egyszerű nép lelkében egy-egy ilyen választási harc lefolyása, mert én nem azt a lelkületében még legtöbbször romlatlan népet teszem felelőssé a választás körül lefolyt küzdelemért, hanem első sorban a jelölteket s gyakran felbérelt és megfizetett korteseiket. Ezek szokták többnyire a népet jelöltjeik érdekében annyira felizgatni, hogy a hívek közül némelyek kitéréssel, az egyház ott-hagyásával fenyegetőznek, ha jelöltjük diadalmasan nem kerül ki a választási harcból. Istenem! hová sülyedtünk!... Nem az érdem, nem a tudás, nem a képesség emelnek hát a szószékbe, a lelkészi állásba, hanem legtöbbször nagyon is nyarló kortesek. Minő tekintélye, minő erkölcsi súlya lesz aztán annak a lelkésznek a gyülekezetben, akiről a népnek józanabb és intelligensebb része nagyon is tudja, hogy érdemtellenül nyerte el a neki nem megfelelő állást. Régen a fényes, nagy gyülekezetek abban vetélkedtek egymással, hogy minél nevesebb, képzetesebb emberrel tölthessék be gyülekezetükben a megüresedett lelkészi állást, ma már erre alig vagy épenséggel nem feketnek fősúlyt.

Minden, a református egyház jövőjéért aggódó lelket megdöbbsent a mai lelkészi választás képe, de még jobban megdöbbsentenek ezen választási rendszernek a szomorú következményei. Ma már ott állunk, hogy egy-egy nevesebb, képzetesebb, sőt joggal elmondhatjuk, valamennyire önértesebb lelkész nagyobb lelkészi állásokért nem pályázik, mert tisztességérzetével nem tartja összeegyeztethetőnek a harc felvevését, a tülekedést. Ennek aztán az a szomorú következménye, hogy az utóbbi időben a nagy egyházakba tapasztalatlan, kezdő ifjak kerültek, akik állásuknak súlyt nem tudnak adni, a vezetést kezökben nem tudják megtartani. Különösen olyan helyeken, ahol nagy az intelligencia, esetleg gimnázium s más középiskola is van, ugyancsak igénybe van véve a lelkész képzettsége, reátermettsége, vezetni tudása, szónoki képessége s ha ezek nincsenek meg, csakhamar éreznie kell, hogy az ilyen helyeken a lelkészi álláshoz nem csupán szerencse szükséges, hanem megfelelő képesség is. Különben csakhamar báb lesz belőle a vezető emberek kezében, semmit kívinni nem tud s belőle, akinek világitó fáklyának kellene lenni, lesz pislogó mécs, amely a körülötte levő tárgyakat sem tudja megvilágítani, mert ne tagadjuk, hogy a nép az egyházat a lelkéssel azonosítja, ahol gyenge a lelkész, gyenge a gyülekezet, ahol tekintélye van a lelkésznek, tekintélye van az egyháznak is. A lelkész tudása és képzettsége az a fokmérő, amellyel ilyen nagy egyházakban az intelligens elemek közhangulata az egyház színvonalát mérni szokta.

Dr. Veress István.

Külföldi egyházi élet.

Szenzációs prédikációk. Amerika a szenzációk predestinált hazája. Nagy feltűnést keltett annak idején a New-Yorkban épült 39 emeletes Metropolitan épület, de pár év múlva eltörpül az 55 emeletesnek tervezett s „Bábel-tornya” nevet viselő felhőkarcoló mellett. A New-Yorkba befutó hajók közül eddig az Olympic volt az Óceán királynője; de csak addig vonja magára a figyelmet, míg készen nem lesz a Cunard hajótársulatnak 1000 láb hosszú hajóóriása. A gyors változatban mutatkozó nagyobb-szerű alkotások természetesen szenzáció-vadászá teszik Amerika népét s ebből a változatosságot és reklámot kereső vágyából önként határozódik meg alaptermészet: a felületesség. Felületes papjai aztán az egyházi életben is szenzációt alkalmaznak s napirinden van, hogy a szombati világi lapokban ilyen tárgyú prédikációval kecsesgessenek a templomba a hívőket: „Értekezés a disznókról”; „Szoktak-e flirteni a washingtoni nők”; „Tudnak-e még pirulni a washingtoni férfiak és nők?”; „Egy virginiai szerető puskája”; „Hogyan vesztette el Jónás esőernyőjét?”; „Négy csók a baptista templomban a lelképásztortól”; „A legrohadtabb ember a legrohadtabb városban”. A jobbérzésű lelkészek tiltakoznak az ilyen izléstelen reklámok ellen, mert azokban Krisztus evangéliomának meggyalázását látják. Ha az élelmes szónok csak azért választja ki a rettenetes címeket, hogy azokkal édesgesse templomába az embereket s bent a Krisztus örömmüzenetét hirdesse, akkor is veszedelmes e játék, mert a közönség érzi, hogy meg van csalva várakozásában s még egyszer nem ül fel a hangzatos címnek. Mennyivel ajánlatosabb és tisztességesebb dolog a prédikáció méltóságát szem előtt tartani és hirdetni a régi ígét.

Egészen más szempontból bírálhatjuk meg egy pitiburghi református lelkésznek következő eljárását. Pünköst után, az egyházi évkör ünnepe nélküli felében prédikáció sorozatot akart tartani minden-napi társadalmi kérdésekről. Így többek között ily témákat kívánt fejtegetni: „Mik a hitközöny okai? Órizóje vagyok-e felebarátomnak? Megengedett és tiltott mulatságok. A keresztyén kötelessége lakóvárosával szemben”. E témákat kinyomatva kiosztotta hívei között s felszólította őket, hogy azokat a tárgyakat, amiket leginkább kedvelnek, jelöljék meg s a névsort hozzá küldjék vissza. S a lelkész azon sorrendben fejtegette a felvetett kérdéseket, amint azok a szavazatokat kapták. Természetes dolog, hogy midőn ily módon bizonyos kooperáció jön létre a hitszónok és hallgatóság között, az érdeklődés magasfokú s a közönség örömmel várja a vasárnap elközelgését. Azt mi is megtehetjük minden veszedelem nélkül, hogy az ígétetést közvetlenné és vonzóvá tegyük. Milyen gyönyörű példákat szolgáltatnak e tekintetben a Krisztus és az apostolok tanításai! Jóleső érzéssel látom, hogy újabb prédikációiróink szívesen indulnak német, francia, angol, holland és dán minták után s a külföldi mesterektől esínyt, közvetlenséget és finom formát sajátítanak el. Pár évvel ezelőtt még igen elfogult volt a kritika az idegenből átdolgozott beszédek iránt, mert állítólag azokban más volt a szellem. Mintha a Krisztus szel-

leme nem egy volna a világ minden táján s mintha az esztétika elveit csak nekünk volna bűn alkalmazni a prédikáció-irodalomban! Félre az amerikai émeleyítő szenzációval, félre a magyar félszeg egyoldalúsággal s ragadjunk meg mindan alkalmat, hogy az evangéliomot vonzó és élvezetes formában csepegtessük be hallgatónk szívébe!

Hymen és hígiénikus egyház. Ez a különös csoportosítás is Amerikára vonatkozik. Csikágóban az epizkopális székesegyház papsága kimondotta, hogy a jövőben csak oly házaspárokat esket meg, akik az esküvő előtt megbízható orvostól hozott bizonyítványval igazolják, hogy teljesen egészségesek. Így akarják megakadályozni a tudóvesznek és vérbetegségeknek az utódokra való átszarmazását. S vajjon nem a Krisztus szellemében járnak-e el ez ellenőrzés alkalmával? Igaz, hogy a felek mellőzhetik az egyházi szertartást és polgári hatóság előtt esküdhetnek, de a jobb körökben az ilyen házassokat nem jó szemmel nézik. Amerika, ahol a világi törvényeszekre beidézett tanúk a bibliára teszik kezüket és úgy esküsznek meg, ahol az országgyűlések tárgyalásait imádság nyitja be, elvárja, hogy a házassági esküvő is a biblia szavai és imádság mellett menjen végbe. Így a csikágói epizkopálisták kezdeményezése nagyon üdvös s most Rhode Island államban a szenátorok állami törvényt akarják tenni a csikágói püspöki református egyháznál divó szokást. Így kellene lenni az egyháznak minden időben, világítótoronynak lenni a sötétben s vezetőnek a bizonytalanságok ködében!

A Titanic haltyúdala. Újabban élénk figyelem nyilvánult meg a Titanic hajón utoljára játszott „Nearer my God to thee” angolnyelvű egyházi ének iránt. Többen lefordították magyarra. De talán a leghívebb és legsikerültebb fordításról elfelejtkeztek. Ez a Hozsánna című énekgyűjteményes könyvben a 77. szám alatt található. E fordítás eszközlője ismeretlen; a Hozsánna szerkesztője a darabot az újpesti vasárnapi iskolai énekeskönyvből vette át. Az ismeretlen fordító gyönyörűen adta vissza az eredeti szöveg alap gondolatát, ami a pusztában bújdosó Jákob sorsát festi, amint durva kővön fekszik, de angvyszózatot hall s Béthellé változik át a szenvedés és magánosság sötét színtere. Kár, hogy a Hozsánna szerkesztője nem a Mason által komponált zenét adta, ami megszokott melódiája a gyönyörű darabnak. Angliában és Amerikában a szerint éneklék. Aki érdeklődik a rendes dallam iránt, annak szívesen megküldöm. A „Nearer my God” szerzője Adams Sára (1805—1848) unitárius volt, de e költemény szerzésekor felülemelkedett felekezete szegényes hitén. Másik gyönyörű alkotása a „Part in peace” (Békében elválva), ami a harmadik század elején Karthágóban vértanúi halált szenvedett martírónak, Vivia Perpetuának mély hitét ecseteli. A halálos parancs hallatára Vivia és társai énekelni kezdenek s kivégeztetésük előtt, úrvacsoravételük alkalmával még egyszer ének alakjában zendül fel ajkukon a Krisztusban hívő bizodalom boldog éneke.

Felfedezett bibliai kézirat. Felső Egyiptom egyik rombadólt templomában igen érdekes bibliai kéziratot fedeztek fel, ami a mózesi könyvek nagyobb részét. Jónás próféciáját és az Apostolok cseleke-

detéről írott könyvet tartalmazza kopt fordításban. Az értékes manuscriptum 1600 éves. Most a Brit Múzeum tulajdonát képezi, hol róla facsimilét készítenek.

A japáni vallási kongresszus. A modern eszmékért lelkesedő Japán a vallásos kérdések fejtegetésében sem akar elmaradni a művelt világtól. Az elmúlt hónapokban a belügyminiszter kezdeményezésére vallási kongresszust rendeztek, amin az ország három vallásának képviselői (57 buddhista, 16 sintói s 10 keresztyén pap) jelentek meg. Az elnöklő belügyminiszter, Hara szavai szerint az értekezletnek egyedüli célja az volt, hogy a három nagy vallásfelekezet hívei közelebb jutva egymáshoz, nagyobb buzgósággal munkálhassák a japán nép vallási érdekeit. Japán már régóta foglalkozott az „új nemzeti vallás” kérdésével. Kívánatos, hogy azt a krisztusi kovász járja át.

Perth Amboy, N. J.

Dr. Nánássy Lajos.

Káplántartási díj és segédlelkészi fizetéskiegészítés.

Július hó 16-án kelt s 22-én jutott az egyházkerületi pénztári hivatalhoz az ápril—júniusi évnegyedre szóló utalványozási jegyzék, mely a lelkészek részére a káplántartási díjakat, a segédlelkészek részére a fizetéskiegészítéseket mutatja ki. Közöljük ezt a jegyzéket az alábbiakban, annak megemlítésével, hogy az egyházkerületi pénztári hivatal a nyugtázásra szükséges nyugtalapokat szétküldte; ezeket úgy a lelkész, mint a segédlelkész urak megfelelő helyen aláírva, küldjék be az esperesi hivatalhoz, azzal a kéréssel, hogy hitelesítés után a nagytiszteletű esperes urak méltóztatassanak kifizetés végett közvetlenül az egyházkerületi pénztári hivatalhoz elküldeni azokat: Kiss Ferenc püspökladányi esperes-lelkész 125.—, Nyakas Balázs tiszapolgári lelkész 125.—, Benkó Viktor tiszapolgári segédlelkész 65.—, Sütő Kálmán munkácsi esperes-lelkész 125.—, Dávid Lajos kigyósi lelkész 125.—, Ecsedi Károly nagylónyai lelkész 125.—, Gerzsenyi István kislónyai lelkész 125.—, Joó Miklós beregrákosi segédlelkész 25.—, Pataky Imre beregardói lelkész 125.—, Kallós Béla beregardói segédlelkész 17.14, Nagy Ferenc beregardói segédlelkész 47.86, Arday Pál volt tiszavidi lelkész özvegye 125.—, Tariska Lajos kajdanói lelkész özvegye 83.79, Tariska Gábor kajdanói segédlelkész 43.33, Szeles Sándor munkácsi segédlelkész 25.—, Dombi Lajos gyulai esperes-lelkész 125.—, Vass Antal temesvári segédlelkész 125.—, Demjén István pancsovai segédlelkész 125.—, Streleczi Sándor nagyikindai segédlelkész 125.—, Godács Imre szegedi segédlelkész 125.—, Kádár Dániel klópódiai lelkész 125.—, Somogyi Lajos békéssámsoni lelkész 125.—, Pataky Sándor békéssámsoni segédlelkész 65.—, Sulyok István nagyváradai esperes-lelkész 125.—, Bugyi Mihály hegyközújlaki lelkész 125.—, Falussy Károly volt mezőtelegdi lelkész özvegye 28.84, id. Nyeste István mezőtelki lelkész 125.—, Zagya

Gyula nyüvedei lelkész 125.—, Nyikos Sándor pusztatoldi lelkész 125.—, Hadadi István pusztatoldi segédlelkész 65.—, Hegedüs István volt köröskisjenői lelkész özvegye 125.—, Egei István köröskisjenői segédlelkész 39.28, Horváth Sándor köröskisjenői segédlelkész 25.72, Dávid Gyula élesdi lelkész 104.39, Barna József élesdi segédlelkész 53.25, dr. Baltazár Dezső püspök 125.—, Dávidházy János kabai esperes-lelkész 125.—, Karla Ödön alsó-felsőjózsai lelkész 125.—, Nemes Imre alsó-felsőjózsai segédlelkész 125.—, Kun László monostorpályii lelkész 125.—, Szentimrei Dániel monostorpályii segédlelkész 65.—, Fodor Sándor volt szerepi lelkész özvegye 32.96, Szathmáry Sándor h.-esperes, Érmihályfalva 41.20, Ablonczy József piskolti lelkész 125.—, Takács József széplaki lelkész 125.—, Simon Elek csokalyi lelkész 125.—, Magyary Gábor vajdai lelkész 125.—, Debreczeni László érábrányi lelkész 125.—, K. Tóth Sámuel ámosdi lelkész 120.—, Székelyhidy Béla ámosdi segédlelkész 65.—, Vas Mihály gégenyi esperes-lelkész 125.—, Fekesházy Gyula nagyvarsányi lelkész 125.—, Bakos Kálmán révaranyosi lelkész 125.—, Porzsolt Károly tiszabездédi lelkész 125.—, Győry Lajos kenderesi esperes-lelkész 125.—, Szabó László tiszauői lelkész 125.—, Görömbey Péter nagykállói esperes-lelkész 125.—, Veress Károly nyirturai lelkész 125.—, Szabó Lajos nyirbátori lelkész 43.—, Kovács Ferenc nyirbátori segédlelkész 95.—, Pásztor István kállósemjéni lelkész 125.—, Tártsy Géza kállósemjéni segédlelkész 65.—, Nyerges Ferenc nyirpazonyi segédlelkész 65.—, Hatvani Pál volt nyirgyulai lelkész özvegye 125.—, Réthy László nyirgyulai segédlelkész 65.—, Biki Ferenc nagyszöllősi esperes-lelkész 125.—, Nyiri István csepei lelkész 125.—, Sipos Imre csepei segédlelkész 65.—, Szentpéteri Pál nevetlenfalui lelkész 62.50, Benedek Pál nevetlenfalui segédlelkész 32.50, Széll György avasújárósi esperes-lelkész 125.—, Balogh István kiskolesi lelkész 125.—, Berey József nagyveszedi esperes-lelkész 125.—, Asztalos Kálmán fábiánházi lelkész 125.—, Korány János dobrai lelkész 125.—, ifj. Kürthy Károly nagykarolyi segédlelkész 125.—, Kalmár Ferenc volt gencsi lelkész özvegye 125.—, Szabó Pál gencsi segédlelkész 65.—, Ujlaky Gábor vitkai lelkész 125.—, Boross Mihály vitkai segédlelkész 65.—, Szabó Lajos domahidai lelkész 125.—, Szabó István domahidai segédlelkész 65.—, Szabó Zoltán domahidai segédlelkész 65.—, Balog Ambrus sarkadi espereslelkész 125.—, Debreczeni István nagyszalontai segédlelkész 50.—, Patóh Károly körösszegapátii lelkész 125.—, Bagdány János volt feketetői lelkész özvegye 83.76, Nagy László feketetői segédlelkész 43.56, Bodnár Lajos csermői lelkész 62.50, Biki Károly szatmári esperes-lelkész 125.—, Filep István fülesdi lelkész 125.—, Bartha Mór gacsályi lelkész 62.50, Tóth Benedek csengerűfalui lelkész 125.—, Széles Pál óvári lelkész 125.—, Fábián Károly fehérgyarmati lelkész 96.—, Kiss István fehérgyarmati segédlelkész 65.—, Jakab Ernő szamosangyalosi lelkész 125.—, Kézi Ignác szamosangyalosi segédlelkész 21.43, Nagy László szamosangyalosi segédlelkész 43 korona 57 fillér.

Rózsa Sándor,
egyházker. pénztárnok.

Pandóra szelencéje.

Ne tessék megijedni, nem lesz ebből se mese, se mítosz. A magyar tanítók egyik bajáról írom ez irást.

Mikor még a görög istenek voltak a nép kegyetlen autokratái: megajándékozta *Zeus* a csodaszép *Pandorát* egy szelencével. Mindenféle bajból és csapásból volt benne egy adag, de a reményből is annyi, hogy soha ki nem fogyhat.

Ez a szelence azután elveszett. A tudósok sem sejtették soká, hogy hová lett. A sors azonban idők folyamán ráakadt e drága kincsre és csináltatott az anlik csodából sok ezer reprodukciót. S most azon fiataloknak osztogatja, kik a tanítói pályára léptek, mondván:

— Menj, gyermekem, ülj a katedrára, ahol nagy tekintélyed leszen saját nyájadban. Igaz, hogy fizetést csak annyit kapsz, amelyből ugyan bajos éhenveszned, de élni még bajosabb; az is igaz, hogy dohos porfészekben ezer nyavalya tapad a testedre... De fogd ezt a szelencét és nem hágy el a — remény.

Voltaképpen nevetséges az az állítás, hogy ma már nem történnek csodák. Hát vajjon nem csoda az, hogy harminkétezer magyar tanítót még mindig csak a *remény* táplál? A magyar fórum csak az ígéretek szelencébe zárt szelével altatja el őket. De tisztességes szoldot nem adnak azoknak, kik vérrrel irtják az ugart a Kárpátok alatt.

Egy fél Dreadnaught ára a legmerészebb tanítók álmát is kielégítené. De ez „túlságosan megterhelné az államháztartást” s így nyomorogniok kell tovább. Ki tudja meddig.

De surranjunk csak be a tanítók családi fészkebe. Lábujjhegyen, halkan, hogy fel ne ébresszük a szendergőket. Az anya, a tanító felesége avatag ruhában áll a teknő mellett. Az apró család még alszik. Bizonyosan lány kenyérről szövi álmát. Ott a kiságy szélén ül az atya szomorúan, lázasan pihegő beteg gyermeke mellett. A ház elől nekigördül egy kocsi. Orvosért megy a harmadik faluba. Dél lesz mire visszaérkezik. Addig a szülők könye a bánat virágát meddő reménnyel öntözi... Megjött az orvos. De nincs segítség. Harmadnap a tanító maga énekli zokogva gyermeke koporsója felett a „temetési éneket”.

A másik gyermeke is követi az elsőt. A szegény szülőket a sors a melancholia sivár börtönébe üzi. Nincs senki, aki segítene a tanító-családon. Mily irigy szemmel nézi a tanító a nyári napszámot, kinek beteg gyermekét egy nap kétszer is meglátogatja az orvos s akinek számára a gyógyszerert bőségesen önti a patika. A napszámot és családját védi a — betegsegélyző. De a tanító patikára költheti kicsi fizetését.

Szegény, elhagyott emberek: Bizonyosan rólatok írta *Wilde* Oszkár: „Ti vagytok a szomorúság bohócai, akiknek a szíve összetört”. És, ha *Dante* ismerte volna a magyar tanítók kétségbeejtő helyzetét: az ő sorsuk keserű epigrammját írta volna a pokol kapuja fölé. És *Madách* nagy műve se teljes, mert kihagyott valamit az Ember tragédiájából: azt a szint, ahol a magyar tanítót és családját a betegségek ellepik, melyek elől nem tud szabadulni.

A tanító hiába kérte sorsa javítását. Hiába fe-

nyegedték sztrájkjal, szakszervezettel. Ezt nem engedte pályájuk nimbusza. Senki sem nyújtja segítő karját a fuldoklónak. Fizetésük csaknem nevetséges. S mikor összeőrli őket a munka: a nyugdíjállapot sem lehet valóban pihenés a számukra, mert még az utolsó falat kenyérért is dolgoznia kell az agg harcosnak.

A kultúra mindig azok ellen lázadt fel, akik teremtették. Így a tanítók sem mernek arra számítani, hogy a hatalom támogatásukra siet.

A Magyarországi Tanítóegyesületek Országos Szövetsége elhatározta, hogy kebelében megteremti a *Tanítók Betegsegélyző Alapját*. A vezetőségnek sikerült is e célra a pénzügyminiszteriumtól megnyerni egy sorsjáték engedélyezését. A kétszáz ezer darab sorsjegy a napokban már forgalomba is kerül. Egy darab ára *egy korona* lesz.

A sorsjáték fővédnökségét gróf *Zichy János* kultuszminiszter vállalta s ez a korrekt adminisztrációt, valamint a sikert is garantálja.

Amíg ez a sorsjáték legalább is olyan nyereséget biztosít, mint a többi: nem üzleti érdekeket táplál, hanem a humanizmus szolgálatában áll. Ez a kétszáz ezer papíros lesz az a váltó, mit ha régi adóssága fejében bevált a társadalom: a tanítók betegsegélyző alapját teremti meg vele.

A magyar tanítóság, mely kötelességénél mindig többet tett: elvárhatja a társadalomtól, hogy most az nem fordul el tőle bűnös indolenciával. Nem sok, amit tőle kér, csak annyi, hogy minden századik magyar áldozzon egy koronát, mely esetleg a maga szerencsésjét is rejtegeti.

Ezen sorsjátékba helyezi a gondoktól, betegségtől rogyásig megrakott tanítóság most minden reményét. *Pandóra szelencéje*, mit a sors neki ajándékozott: úgy is teli marad még számára mindenfajta keserőséggel — de legalább ez az egy reménye ne legyen meddő. Akinek volt tanítója s gyermekét tanító oktatja: nem zárhatja el a szívét. Mindenkinek kötelessége a magyar tanítóság gondjait kisebbiteni.

Mert ennek a nemzetnek az a legnagyobb szégyene, hogy tanítói még mindig *Pandóra szelencéjét* szorongatják fizetés gyanánt.

A Tanítók Sorsjátéka irodája (Budapest, V., Erzséber-tér 15.) a Magyarországi Tanítók Bankja helyiségében, mindenkinek rendelkezésére áll.

Egyházmegyei közgyűlés.

A szilágyszolnoki református egyházmegye folyó hó 17-én, Zilahon, a vármegyei ház dísztermében az esperesi, gondnoki és lelkészi főjegyzői állások kivételével megüresedett összes többi egyházmegyei tisztviselői állásoknak újabb 5 évre történő betöltése céljából igen látogatott, rendkívüli közgyűlést tartott.

A közgyűlés tagjai *K. Nagy Elek*, esperes és *Kaizler György dr.*, gondnok elnöklete alatt mintegy 90-en voltak jelen, a szorgos munkaidő miatt alig remélt tekintélyes számmal. Délelőtt

10 órakor vette kezdetét a gyűlés K. Nagy Elek áhítatos imádságával és rövid megnyitó beszédével, melynek kiemelkedő pontja a lelkészi fizetések korszerű és tovább már nem odázható rendezése volt. A megnyitás és megalakulás után nyomban a választásokra került a sor. A részint névszerinti, titkos szavazással megejtett választások aztán a következő eredményre vezettek:

Egyházmegyei számvevővé választott Borbély Sándor selymesilovsai lelkész — eddigi számvevő — közfelkiáltással;

pénztárnokká Veress Sándor zsidói lelkész, eddigi pénztárnok 37 szavazattal a Kovács Zsigmond diósadi lelkész 35 szavazatával szemben;

tanügyi előadóvá Bartha Miklós, hadadnásadi lelkész — eddigi előadó — közfelkiáltással;

világi főjegyzővé Tarpay Miklós zilahi főszolgabíró — eddigi v. főjegyző — s

világi aljegyzővé Zoványi Lajos s. tanfelügyelő — eddigi v. aljegyző — mindketten szintén közfelkiáltással.

Ugyanigy választott meg ügyésszé ismét Benkő Géza dr. zilahi ügyvéd, levéltárnokká ismét Kádár Géza zilahi lelkész és nyomtatványkezelővé ismét Ferenczy Endre nagymoni lelkész.

A többi tisztviselői, tanácsosi, tanácsbírói, egyházkerületi képviselői stb. állásokra pedig titkos szavazás folyt a következő eredménnyel:

lelkészi aljegyző lett Székely Sándor lelei lelkész:

tanácsosok egyházi részről: Borbély Sándor, Bartha Miklós, Kovács Zsigmond, Kádár Géza, Kerekes András és Keckeméthy Kálmán; — világi részről: Kaizler Sándor, Nagy Károly, K. Nagy Béla, Bölöni Sándor és K. Tompa Arthur dr.;

tanácsbírák egyházi részről: Bottka Károly, Ignác Márton, Tamás László, Kovács Zsigmond és Zsigmond Károly; — világi részről: Péchy Imre, Kávássy Sándor, Nagy Gyula és Kaizler Ignác;

egyházkerületi képviselők egyházi részről: Ignác Márton, Kovács Zsigmond és Máthé Samu; világi részről: Kaizler György dr., Péchy Imre és Kaizler Sándor.

Az egyházkerületi tanító-képviselőkre megejtett lajstromos szavazás eredményeként 44—44 szavazatot adott a közgyűlés Jánossy Sámuel, marosvásárhelyi polg. isk. igazgatóra, Felméry Sándor, nagyenyedi gyakorló iskolái, Szabó György dési- és Makkai Sámuel koronkai tanítóira.

Közalapellenőrző és tanügyi bizottságnak az em. tanács nyilvánított ki, míg a nyugdíjügyi bizottságba a hivatalból tagokon kívül beválasztott egyházi részről: Borbély Sándor és Kádár Géza, világi részről Kaizler Sándor és Kincs Gyula; az

egyházmegyei adósegélyügyi bizottságba pedig Borbély Sándor rendes, Paulay Viktor póttagnak.

A választások megejtése után még csak egyetlen tárggyal foglalkozott a közgyűlés. Kimondta, hogy feliratot intéz a kerületi főhatóság útján az egyet. konventhez aziránt, hogy az egyházi I. t.-c. 144. §-ában megállapított minimális fizetés biztosítása érdekében a kormány tervbe vett javaslatának az öszre kilátásba helyezett betérjlesztése előtt még hathatósan járjon el, hogy az 1848. évi XX. t.-c. alapján oly régen várt gondoskodás kötelezettségét az államkormány végre teljesítse s erre nézve már oly sokszor tett ígéretét váltsa valóra.

A tárgysorozat kimerítése után lelkes pohárköszöntőkben sem szűkölködő közebédre vonultak a gyűlés tagjai, mígnem a délután 4 órára kitűzött és megtartott jegyzőkönyvi hitelesítés után — mely alkalommal a közgyűlés Kovács Zsigmond eddigi aljegyzővel szemben, pontos, lelkiismeretes, sikerdús munkálkodásáért elismerő köszönetének adott kifejezést, — a közgyűlés véget ért.

A „Szilágysomlyó” után.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.*

3781—912.

Nagytiszteletű Esperes úr!

A folyó 1912. évben a második lelkészképesítő vizsgálatok idejéül szeptember 17. (tizenhetedik) és következő napjait tűzöm ki.

A vizsgálatra jövők jelentkezni kötelesek folyó évi szeptember 16-án (tizenhatodikán), hétfőn d. u. 4 órakor a theologiai dékáni hivatalban, ahol 10 (tíz) korona vizsgálati és bizonyítványdíjat lefizetnek; d. u. 5 órakor pedig a püspöki hivatalban jelentkeznek, hol neveiket az e célra kitett íven felírják, okmányaikat — és pedig első lelkészképesítő vizsgálati bizonyítványt, esperesileg megerősített szolgálati bizonyítványt vagy bizonyítványokat arról, hogy az I. vizsgálat letételétől számítva 2 (kettő) évet gyakorló lelkész oldala mellett töltöttek el, — beszolgáltatják. A továbbiakra nézve utasítással láttatnak el.

Odahaza egyházi beszédet készítenek elő- és utóimádsággal a János ev. VIII. 31, 32. alapján: „Ha ti megmaradtok az én beszédemben, az én tanítványaim vagytok és megismeritek az igazságot és az igazság szabadokká téssen titeket”.

Kátémagyarázatot írnak a XVII. úrnappja 57. és 58. kérdései alapján a test feltámadásában és az örök életben való vigasztalásról.

Ezeket a dolgozataikat folyó évi augusztus 15. (tizenöt) napjáig a püspöki hivatalhoz beküldeni kötelesek.

* Sajnálatos elnézés következtében csak most közölhetjük.
R. S. h. szerk.

Azok, kiknek szolgálati bizonyítványaik esperesileg megerősítve nem volnának, vizsgálatra nem bocsáttatnak.

Nagytiszteletű esperes úr további intézkedését kérve, atyafiságos szeretettel vagyok
Debrecen, 1912 június 27-én.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

3780—912.

Nagytiszteletű Esperes úr!

A folyó 1912. évben a 364—1909. sz. kerületi határozat értelmében az I. és II. lelkészkepesítő vizsgálatok külön-külön időben tartatnak meg.

E körlevelemben az első lelkészkepesítő vizsgálat idejét folyó évi szeptember hó 10. (tíz) és következő napjaira tűzöm ki. Ennélfogva az I. vizsgálatra jövő atyafiak szeptember hó 9-én (kilencedikén), hétfőn d. u. 4 (négy) órakor jelentkezni kötelesek a theol. dékáni hivatalban, ahol (Isk. törv. 124. §.) 10 (tíz) korona vizsgálati és bizonyítványdíjat fizetnek be; délután 5 (öt) órakor pedig a püspöki hivatalban jelentkeznek, ahol neveiket az e célra kitett íven feljegyzik, okmányaikat beadják és a további utasítással ellátatnak.

A vizsgálatra jövő szabadon választott tárgyról készített dolgozatát, mely a 231—1905. sz. egyházkerületi határozat értelmében 4 írott ívnél több nem lehet, folyó évi augusztus hó 1. (első) napjára hivatalomhoz küldje be. E dolgozatához mellékelni tartozik mindazon dolgozatait, melyeket a hittanszaki folyam alatt a tanárok bírálata alá bocsátani kötelezve volt (Isk. törv. 115. §.). A jelentkező végbizonyítványát (leckeönyv), aki pedig mint lelkészi kisegítő exmittálva volt, esperesileg is megerősített szolgálati bizonyítványát (245—906. sz. ker. hat.) a püspöki hivatalban jelentkezésekor beadni köteles, e nélkül vizsgálatra nem bocsáttatik.

Midőn erről nagytiszteletű urat további intézkedés végett értesítem, atyafiságos szeretettel vagyok

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

3848—1912. sz.

A nagytiszteletű Esperesi hivataloknak.

Nagytiszteletű Esperes Úr!

Tiszántúli református egyházkerületünk 308—1909. sz. közgyűlési határozatával kimondotta egyházkerületünk új térképének elkészíttetését. A térkép díszes alakban és kiállításban immár elkészült; július hó folyamán fenti szám és a püspöki hivatal címe alatt minden lelkészi hivatalnak utánvét mellett megküldjük.

Midőn ezen körülményt becses tudomására hozom, kérem nagytiszteletű urat, méltóztassék a lelkésztársakat felhívni, hogy a térképet az idézett kerületi határozat alapján minden lelkészi hivatal

8 (nyolc) korona bekerülési árban kiváltani köteles s a pénz az egyházkerületi pénztárba küldendő. Megjegyzem, hogy amelyik egyházban több lelkészi hivatal van, oda annyi példányt küldünk, hogy minden lelkészi hivatalnak jusson.

Intézkedését kérve, atyafiságos szeretettel vagyok

Debrecen, 1912 június hó 29.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

1843—1912. sz.

Nagytiszteletű Esperes Ur!

Az 1912. évi VIII. t.-c. a gazdasági munkások és cselédek nyugdíjbiztosítását megnyitotta úgy a fiatal, mint a magas korú emberek előtt is, azáltal, hogy nyugdíjat nemcsak végleges rokkantság esetén kapnak a tagok, hanem 10 évi tagság után is feltétlenül megkapja a maga nyugdíját mindenki, aki 65-ik életévét betöltötte. A nyugdíjbiztosítás nemcsak arra alkalmas, hogy a kiscgazdák és gazdasági munkások, filléreikből öreg korukra maguknak gondtalan megélhetést biztosítsanak, hanem arra is, hogy a gazdák, érdemes gazdasági cselédek jövőjéről gondoskodjanak.

Ennek az új, humánus intézménynek a lelkész és tanító urakkal való megismertetésére kérem fel ezúttal nagytiszteletű esperes urat. Méltóztassék a kiscgazdák, gazdasági munkások és cselédek biztosítása érdekében a lelkész és tanító urakat felhívni, hogy buzdítsák a népet a nyugdíj megszerzése céljából a tagok sorába belépésre, a biztosításra. Bármilyen tekintetben felvilágosítással szolgál az Országos Gazdasági Munkás és Cselédpénztár központi igazgatósága. (Budapest, Alkotmány-u. 16. szám.)

Atyafiságos szeretettel
Debrecen, 1912.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

KÜLÖNFÉLÉK.

Egyházmegyei gondnokválasztás. Az érmelléki egyházmegyei gondnoki hivatalra beadott szavazatok felbontása pár nappal ezelőtt történt. Szótöbbséggel megválasztották dr. *Babós János* egyházmegyei világi tanácsbíró s székelyhídi ügyvédet Dobozy Kálmán egyházmegyei világi tanácsbíró s érmihályfalvai járási főszolgabíróval szemben. Az újonnan megválasztott egyházmegyei gondnok meleg érdeklődést tanúsított az egyházi közügyek iránt s ennek

további tanúsítására a gondnoki állásban még tágasabb mező kínálkozik. Melegen üdvözljük az új gondnokot s kívánjuk, hogy az új esperessel, Végh József elnöktársával egyetértve, sokáig szolgálhassa egyházmegyéje ügyeit s vállvetve erőfeszítéssel, lankadatlan buzgósággal tegyék virágzóvá a több helyen porlagulni indult egyháziasságot és sokszorosan pótolják a hiányokat, melyek itt-ott a kór csiráinak készültek helyet adni. Az ég áldása legyen mindkettőjük nemes munkálkodásán!

Kollégiumunk internátusa a belügyminiszter és Debrecen városa. Debrecen város fenkölt keblű közönsége (a városi tanács és a városi közgyűlés) főiskolánk gimnáziumi internátusának telket és építésre 50.000 K segélyt ígért. Ezenkívül miniszterileg megerősített költségvetésébe már a múlt évben fölvelt, mint rendszeresített segélyt, 5000 koronát a főiskolai internátus gyámolítására. Azonban a belügyminiszteriumban a két előbbi adomány engedélyezése előtt több irányban ingerenciát kíván biztosítani az internátus ügyeinek vezetése körül a városi hatóságnak s a városi szegény tanulók segélyezését, illetőleg ezeknek felvételét is be akarja vettetni a szabályzatba. A miniszteri leiratot egyházkerületünk elnöksége is megkapta s reméljük, hogy a miniszteri kívánalmak tekintetében sikerülni fog olyan kompromisszumhoz jutni, mely úgy a közérdeknek, mint az internátus felállítása által elérni óhajtott céloknak legmegfelelőbbben oldja meg a kérdést.

Segíts magadon... Az állami nyugdíjintézetek felette mostohán bánnak el a tanári özvegyek gyámolítása körül. Ez ugyan egyéb állami szolgálat nyugdíjintézeti gondoskodása körül is így van, de ebből özvegy tanáraink s árva tanárgyermekaink semmi vigasztalást s még kevesebb gyámolítást meríthetnek. A szűkmarkú ellátás súlya a megváltozott megélhetési viszonyok miatt a mai napság többszörös gondot okoz özvegyeinknek. Ez a szomorú helyzet az ország gymnasiumi tanárait egyesületbe kényszerítette. A szervezkedés régebben megtörtént. A középpont Budapesten van, a vidéki tanintézetek pedig az egyesülethez tartozó fiókokat alakítottak. Az intézmény címe: „*Tanárok özvegyeit és árváit segítő országos egyesület*”. A debreceni fióknak dr. Gulyás István az elnöke, jegyzője pedig Révész Lajos. Az egyesület július hó 31-ik napján Budapesten rendkívüli gyűlést tart, melynek tárgya az alapszabályzat olyan irányú módosítása, hogy az egyesületbe, melynek áldásos működése kibeszélhetetlen, a tanítóképző intézeti és a felső kereskedelmi iskolai tanárok is beléphessenek. Ezen a gyűlésen a debreceni fiókot az elnök és jegyző képviseli. A gondolat üdvösnek ígérkezik. A két irányú újabb befogadással az egyesület, melybe különben a gymnasiumi

tanárok országszerte csaknem kivétel nélkül beléptek, olyan erőteljes testületté tömörül, fejlődik, melynek imponáló ereje előbb-utóbb befolyást gyakorolhat arra is, hogy az állam a maga valamennyi alkalmazottja özvegyeinek s árváinak ellátásáról kellően gondoskodjék. Itt említjük meg, hogy Szabó István debreceni papirkereskedő, kollégiumunk szerződéses szállítója az egyesület debreceni fiókjának 5 koronát adományozott. Így segítünk magunkon s majd csak megsegíti az Isten is, a papi árvákat az ORLE kálvineumi munkálkodása, a tanári özvegyeket és árvákat az országos egyesület buzgólkodása útján.

Értesítés. Lapunk előző számából a szerkesztői üzenet útján úgy olvasóink, mint a főszerkesztő értesültek arról, hogy a helyettes szerkesztő néhány heti időre üdülni távozott. Az értesítést kiegészítjük azzal, hogy a főszerkesztő, tekintettel bokros foglalkozására s a városról való gyakori eltávozására, lapunk ügyeinek intézését Rózsa Sándor egyházkerületi s kollégiumi pénztárnokra bízta, aki a nyári szünidők alatt évek óta állandóan kezelte lapunkat, ha szinte nem is hirdettük ezt meg a lapban. Egyébként főszerkesztőnk a szünidő alatt is folyvást figyelemmel kíséri a lap dolgait, annál fogva a közlemények akár az ő, akár a nyári helyettes szerkesztő címére jöjjenek, mindig kellő helyre fognak jutni.

Segély az egyetemes adó-alapból. Az egyetemes konvent 73—1912. sz. alatt hozott határozatával az alább felsorolt egyházközségeknek a nevek után jegyzett segélyt engedélyezte az egyetemes adó-alapból: *Alsószabolcs-hajdúvidéki egyházmegye*: Nyirábrány 50.—, Püspökladány 917.33, Tiszanagyfalu 930.20 korona. *Szatmári egyházmegye*: Gyügye 826.40, Majtis 1087.20, Sályi 622.70, Tiszabecs 419.52, Porcsalma 139.98 korona. *Nagyszalontai egyházmegye*: Körösszegapáti 1360.66, Nagyszalonta 2064.39 kor. *Nagykárolyi egyházmegye*: Hodász 758.36, Vitka 201.27, Fábriánháza 1510.79, Olesva 2396.23, Jármi 1544.46, Kaplony 147.60 korona. *Középszabolcsi egyházmegye*: Nyirtura 965.99, Vencsellő 791.26, Besenyőd 914.46, Kemece 905.—, Tiszavid 434.08, Balsa 621.51, Nyiribrony 384.95, Szabolcs 120.— kor. *Hevesnagykunsági egyházmegye*: Törökszentmiklós 1657.41 korona. *Felsőszabolcsi egyházmegye*: Demecser 36.96, 950.—, Laskod 987.12, Döge 1662.63, Mezőladány 638.85, Rétközberencs 1154.55, Anacs 417.33, Eperjeske 417.33, Gemze 80.—, Gyüre 92.—, Kisvarsány 156.—, Nyirlövő 400.—, Nyirtass 256.26, Tiszamogyorós 438.66, Tiszaszentmárton 414.66, Ujkenéz 100.— korona. *Érmelléki egyházmegye*: Csokaly 140.10, Érbogyoszló 282.93, Micske 84.60, Szalacs 293.—, Erköbőkút 1768.68 korona. *Bihari egyházmegye*: Furta 458.40, Hegyközpályi 429.36, Köröskisjenő 80.—, Nyüved 200.—, Örvénd 637.33 korona. *Beregi egyházmegye*: Gulács 1143.05, Ujdávidháza 80.—, Tiszakerecseny 1869.83, Halábor 369.52, Barabás 872.—, Bányú 169.48, Beregdaróc 44.57, Beregsom 2731.20, Csonkapapi 816.—, Gát 2007.40 korona. *Békésbányai egyházmegye*: Bunyaszekszárd 1593.74

Doboz 280.—, Földeák 371.20, Gádoros 872.—, Nagykikinda 833.32, Szigetfalu 119.04, Végvár 728.74, Nagymajlát 1619.23, Szentes 10,914.13, Csongrád 322.51, Békés 3234.08 korona. — A nyugtákat az 1910. évi 15. sz. alatt kelt egyházkerületi határozat értelmében az egyházmegye pénztárnoka gyűjti össze s küldi be egy tömegben az egyházkerületi pénztárhoz. A nyugtán a kelet is pontosan kiírandó.

Kitüntetett amerikai magyar református lelkész. Nánássy Lajos perth-amboyi magyar református lelkészársunkat fényes kitüntetés érte. Az amerikai Oskoloosa College, mely már régebben babérkoszorússá avatta volt, a múlt hó folyamán, részint több rendbeli írásbeli thesisei, de különösen „Evolution” című értekezése elfogadása után philosophiai doktrátussal tüntette ki. Őszinte örömmel tölt el bennünket ez a hír, melyben idegenbe szakadt vérünk érdemei elismerését látjuk. A mi részünkről pedig ez érdemek elismerése annál magyobb és teljesebb, mert tudjuk, hogy Nánássy Lajos dr. első sorban, mint magyar református lelképásztor fejt ki páratlan buzgalmú tevékenységet az ottani magyarság javára. — Ime, ennek illusztrálására álljon itt e pár sor az ő munkódési köréből: A nyári nagy vakációt a tudományok hivatott művelője azzal tölti el, hogy 79 magyar gyereket összegyűjtött s azokat tanítja naponként magyarul írni és olvasni. Hogy ez mit jelent, mindnyájan átérezhetjük. Magyarázni nem kell; a dicséretet is önmagában hordja. — Sokszoros szeretettel üdvözöljük dr. Nánássy Lajost!

Tudomásul. Felkérés következtében ezen a helyen értesítjük azokat az egyházközségeket, amelyek pótlólag egyházi adócsökkentési segélyben részesültek, hogy az egyházkerületi pénztár: nincs abban a helyzetben, hogy a segélyeket azonnal kifizesse, míhelyt a nyugták beérkeznek. Július 18—19. napján több nyugta jött be, de a fedezésre szolgáló pénz és az utalványozó jegyzék még nincs sehol. Szinte célszerűtlen az egyházközségeket alarminozni a nyugtáknak a központtól való szétküldésével addig, míg a pénz az egyházkerületi pénztárhoz meg nem érkezik. Az érdekelt egyházközségek szíveskedjenek ezeket tudomásul venni s türelmesen várakozni, míg a dolog rendbe jöhet, mert a jegyzék megérkezése után is dolgot ad annak nyilvántartásba vezetése, a nyugták számbavétele, a lehető elszámolások fogantatása s végül a segély postai expedíálása. — Ez bizony időbe kerül.

Értesítés. A kápláni fizetésekiegészítő illetmény az év 2-ik negyedéről (április—június hónapok) csak ezekben a napokban érkezett meg a püspöki hivatalhoz. Hír szerint július 18-án kerülhetett sor a konventi kongrua-bizottságban ennek az ügynek a tárgyalására. A segédlelkézt tartó nagytiszteletű lelkész urak közül sokan abban a téves feltevésben vannak, hogy ezt a járandóságot az egyházkerületi pénztár készletben bírja s az utalványozás rövidesen innen történik. Egyszersmindenkori tájékozással megírjuk, hogy ezt a járandóságot évnegyedenként, az egyházkerületkről felkerülő kimutatások elbírálása után külön konventi bizottság utalványozza utólagosan. Az elbírálások után elkészülnek az utalványozási jegyzékek, ezek a püspöki hivatalhoz megküldetnek, utalványozás alá kerül kerületenként a megállapított

összeg s csak ha a névsor és a pénz a püspöki hivatalhoz megérkezett és leadatott a pénztári hivatalhoz, akkor küldheti szét aláírásra a nyugtalapokat a pénztári hivatal, amely nyugtalapokon a lelkészen kívül a segédlelkésznek is aláírást kell teljesíteni s az aláírást az esperesi hivatalnak hitelesíteni. Így jut végtére a nyugta a pénztárhoz, ahonnan annak vétele után az összeget azonnal szét szokták küldeni. Egyszerű dolgok ezek, de mert sokan nem ismerik, szükségét láttuk annak, hogy szerzett információink után lelkészársainkkal a dolog menetét az elmondottakban kellőleg megismertessük s elejét vegyük annak az untalan ismétlődő eljárásnak, melynélfogva a tagadhatatlanul elég későn érkező járulékok után a várakozni nem győző lelkész urak állandóan tudakozódnak.

Kertészképzés. A többtermelés programjának megvalósításában nevezetes szerep jut annak a rendeletnek, melyet a földművelésügyi miniszterium adott ki és az a célja, hogy az állami kertészetek és erdészetek a belterjes gazdálkodásra készítsenek elő munkásokat. Olyan gyakorlati úton igyekeznek ez a rendelet megközelíteni a nagy kérdést, hogy már a közeli időben eredményeket érlel és meg fogja érezni a városok közéletmezése éppen úgy, mint a magyar mezőgazdasági kultúra. Többet, értékesebbet termel a városkörnyéki föld és több embert tart el munkával és kenyérrrel. Hogy az annyira jövedelmező gyümölcs- és zöldségtermelés országsszerte minél jobban elterjedjen, a földművelésügyi miniszter elrendelte, hogy az állami kertészetekbe és erdészetekbe munkásokat fogadjanak föl oly célból, hogy ott egy két év alatt e munkások a fagondozásban és gyümölcsstermelésben és csomagolásban, valamint a zöldségstermelésben a kellő gyakorlati jártasságot megszerezvén, mint gyakorlati munkások, munkavezetőkül az állami kertészeti telepeken vagy magánosok kertészeti telepein legyenek alkalmazhatók, vagy pedig mint fagondozók ideiglenesen a községeknek legyenek átengedhetők. Amennyiben a zöldségstermelésben kiképzett egyének csoportokba állva, közös termelésre lesznek hajlandók, őket a földművelésügyi miniszter a városok mentén való letelepedésben és külön zöldségtelepek föllállításával állami támogatásban is részesíteni fogja. A kiképzés ideje alatt az ilyen munkások az állami telepeken minden napszámómunkát kötelesek a kellő jártasság megszerzése végett elvégezni és pedig a telepen folytatott üzem természetének megfelelően a munkaidő külön korlátozása nélkül. A munkaidő napkeltétől naplementéig tart. A kiképzés ideje alatt a munkások napszám és ellátás fejében személyenként és naponként három korona napszám-bért kapnak. A munkások napszámoknak tekintetnek és az esetre, ha kellő előmenetelt nem tanúsítanak vagy ellenük más megokolt panaszok merülnek fel, három napi fölmondás mellett elbocsáthatók a nélkül, hogy e miatt bármi igényt támaszthatnának. A fölvetelnél előnyben részesítik azokat, akik vízmentli községekből, gyümölcsstermelő vidékről, vagy oly városok mellett fekvő községekből származnak, hol a zöldségstermelés idegen kezekben van, vagy a mely városok piaca zöldséggel kellőképpen ellátva nincs. Fölvételért legkésőbb ez év október elsejéig a földművelésügyi miniszterhez kell folyamodni és a kérvényben meg kell jelölni azt is, hogy az illető a

kertészet melyik ágában, a gyümölcsstermelésben vagy a zöldségstermelésben kívánja magát kiképezni. Főlvételi föltétel: nötlenség, a magyar nyelv bírása, legalább tizenhét éves és legföljebb harminc éves életkor, ép, erős testalkat, melyet orvosi bizonyítvánnyal kell igazolni és községi erkölcsi bizonyítvány a folyamodó tartózkodási helyéről.

Új harangok. Városunkban a Csapó-utca végén, az Árpádtéren (regén Csicsogó) épült új templom harangjai már fel vannak helyezve s július 25-én a délutáni órákban húzták meg azokat próbára. A templom környékére nagy közönség gyűlt össze, presbiterek is jelentek meg s a kellemes összhangzású harangok szavát megilletődéssel s örömmel hallgatták. A templom egyébként fel van építve s csak a belső fölszerelés nincs még teljesen befejezve.

Halálozás. Keresztyéni részvétellel vettük a hírt, hogy Nyakas Balázs, a tiszapolgári egyházközség lelkésze elhunyt. A boldogult régi idő óta súlyos betegségben szenvedett s a kinok után megváltás volt reá nézve a halál. Legyen csendes pihenése s áldott közöttünk emlékezete.

A „**Vasárnapi Ujság**” július 21-iki száma az Esterházyak híres ősi váráról, Franknóról közöl pompás eredeti fényképfölvételeket, melyek kimerítően ismertetik ezt a valóságos hadi múzeumnak beillő várat. Többi illusztrációi közt vannak eredeti fényképfölvételek a londoni középkori lovagi tornáról, a most kinevezett új főrendi-tagok arcképei, Márton Ferenc sikerült rajzvázatai. Szövegrészében *Szende-Dárday* Olga eredeti, *Claude* Farrère fordított regénye, *Szóllósi* Zsigmond szokásos kiválósgú novellája, *Balla* Ignác, *Mezey* Sándor és *Várad* István költeményei mellett az olvasni valóknak még egész sorát találjuk stb. és a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték stb. — A „**Vasárnapi Ujság**” előfizetési ára negyedévre *öt korona*, a „*Világkrónika*”-val együtt *hat korona*. Megrendelhető a „**Vasárnapi Ujság**” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanitt megrendelhető a „*Képes Néplap*”, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre *két korona 40 fillér*.

Pályázat.

A jándi református egyház pályázatot hirdet a második tanítóságra. Javadalom: Természetben lakás, 100 korona az egyháztól, 900 korona állami fizetéskiegészítés. Kötelesség: Templomban orgonázással kántori teendők végzése, temetéseknél énekvezetés, iskolában a presbiterium által kijelölt osztályok egyházkerületi tantervszerinti vezetése, valamint a felállítandó fogyasztási szövetkezetnél fokonzkenti fizetés melletti segédkezés. Régi tanítónk

nyugdíjba menetele után az eddigi, jövedelmezőbb kántortanítóságot foglalja el s a második tanítói állásra tanítónó választatik. Pályázati kérvények a szükséges okmányokkal, folyó évi augusztus tizen-nyolcadikáig (18.) *Bánóczy Endre* iskolaszéki elnökhöz adandók be. Jánd. (u. p. Gergelyi) Bereg megye.

Pályázat.

A nyírbákói református egyház presbiteriuma pályázatot hirdet kántortanítói állásra. Javadalom: az egyháztól 400 kor., államsegély 600 kor., községtől 20 kor., temetési stóla. Egy évi sikeres munka után 100 kor., személyi pótlék. Lakás és kert. Kötelessége a mindennapi és ismétlő iskola vezetése s az énekvezéri teendők. Kérvények augusztus 12-ig a református lelkészi hivatalhoz küldendők. Az állás azonnal, legkésőbb szeptember 1-re elfoglalandó.

Nyírbákó (u. p. Nyírbakta) Szabolcs megye.

Pataky László,

ref. lelkész, iskolaszéki elnök.

Felelős szerkesztő: FERENCZY GYULA.

Szerkesztőhelyettes: URAY SÁNDOR.

Cs. és kir. szab. Amerikai Cottage-szivólegrendszer

Harmoniumokat

valamint európai rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ ÉS TSA

Budapest, X. Delej-utca 25. szám.

(Tisztviselőtelep.)

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Részletfizetésre 8 K-tól feljebb.

Tanerőknek s lelkészeknek külön

:: százalékked-
mény.

Pedálos harmóniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgonaméretekkal

templomok, szemináriumok részére smint gyakorló orgonák.

Bérmentes szállítás az utolsó vasútállomásig.

Kérjen árjegyzéket pianók és pianínókról.

Pályázat

nevelő-káplánságra.

III. gimn. osztályú tanulóhoz nevelőt keresek, lehetőleg végzett hittanhallgatót, aki esetleg oldalom mellett — külön díjazásért — a kápláni állást betölthesse.

Javadalma a nevelőségért teljes lakás, el látás és havi 50 korona; a káplánságért meg egyezés szerint.

Pankota, 1912 július 18.

Kócsa Károly,
ref. lelkész.

Pályázat.

az öcsödi református egyház V—VI. leányosztálya tanítói állomására.

Javadalom:

1. Kézpénz az egyház pénztárából 1200, egyezer kétszáz korona, mely évnegyedenként előre fizettetik.

2. Törvényszerű lakás, kerttel, melléképületekkel.

Kötelesség: Ez idő szerint az V—VI. leányosztályoknak a tiszántúli református egyházkerület tanterve szerint való tanítása. Az egyház azonban fentartja a jogot, hogy esetleg más osztályok vezetésével is megbízhatja. Tartozik továbbá az orgonista-kántort annak akadályoztatása esetén a templomban minden díj nélkül, temetések alkalmával pedig a kántorral való megegyezés szerint helyettesíteni.

Pályázhatnak okleveles, református vallású férfitanítók, kik az orgonázásban való jártasságukat hivatalosan igazolni tartoznak. Nős és családos pályázók előnyben részesülnek. Pályázati határidő: augusztus 15. Az állomás szeptember 1-én elfoglalandó. A megválasztottnak útiköltségül 16, tizenhat korona utalványoztatik.

Kellőleg felszerelt kérvények alulírott lelkési hivatalhoz küldendők.

Kelt Öcsöd (Békés m.), 1912 július 19.

Csapó Péter,
ref. lelkész, iskolaszéki elnök.

Pályázat.

Az esztári református egyház újonnan alakított, harmadik, vagyis vegyes iskolai tanítói állásra pályázatot hirdet.

Javadalom: Természetbeni lakás melléképületekkel. Kertmegváltás díja egyháztól 20 korona. Kézpénz egyháztól negyedévenként előre fizetve 100 (egyszáz) korona. Fizeték-kiegészítés államsegélyből 900 (kilencszáz) korona. Korpótlék igény szerint államsegélyből. *Kötelesség:* Az első és második elemi osztályú fiú- és leánytankötelesek tanítása az egyházkerület által megállapított tanterv szerint. Ez állásra csakis református vallású, okleveles tanítónők pályázhatnak. Pályázati kérvények augusztus 3-ig alulírott iskolaszéki elnökhöz küldendők. Esztár (Bihar megye).

Szűcs Béla,
ref. lelkész.

Pályázat.

A tóti református egyház pályázatot hirdet a második tanítói új állomásra. *Javadalom:* 1000, azaz egyezer korona, ebből 900 korona államsegély, 100 korona az egyház pénztárából, 2 szobás lakás és kerít. *Kötelessége* az egyháztanács által reábizott osztályok vezetése a tiszántúli református egyházkerület által kiadott tanterv szerint. Csakis nők pályázhatnak. Pályázati kérvények mellékleteikkel folyó év augusztus hó 11-ig a lelkési hivatalhoz küldendők, az állás szeptember 1-én elfoglalandó.

Kelt Tóti, 1912 július 21-én.

(Bihar m.)

Józsa Gábor,
ref. lelkész.

Pályázat.

A büdszentmihályi református egyház pályázatot hirdet az újonnan szervezett IX-ik tanítói állásra.

Javadalom: 100 kor. egyháztól; 900 kor. állami fizeték-kiegészítés; természetbeni lakás, vagy törv. lakbér.

Kötelesség: a rábizandó osztály, vagy osztályok tanítása a tiszántúli református egyházkerületi tanterv alapján

Pályázati határidő: f. é. aug. 8. Állomás szeptember 1-re elfoglalandó.

Büdszentmihály, 1912 július 22-én.

Bálint István,
iskolaszéki elnök.

Pályázat.

A *jurtai* (Bihar megye) református egyház pályázatot hirdet a *harmadik I–II. osztályú vegyes iskola* tanítói állására. — *Javadalom*: államsegéllyel egyezer korona, lakbér kéttöszázötven korona. Javadalmas kötelességeit az egyházi törvények és felsőbb hatósági rendeletek írják elő. Útiköltség harminc korona. — Felszerelt kérvények július harmincegyedikéig a lelkészi hivatalba küldendők. Az állás szeptember elsején elfoglalandó.

Furta, 1912 július 7.

Csernák Béla,
ref. lelkész.

Pályázat.

A *szöllősgyulai* református egyház pályázatot hirdet I–VI. osztályú vegyes népiskolájának *kántor-tanítói* állására.

Javadalmazás:

1. 460 korona az egyház pénztárából havonként előre fizetve.
2. 7 hold kaszáló- és szántó föld haszonélvezete. (Adóját javadalmas fizeti.)
3. 358 korona állami fizetésekiegészítés.
4. 130 korona tandíjváltás.
5. 200 korona drágasági pótlék az egyháztól.
6. Temető és cinterem haszna felerészben.

Kötelessége:

I–VI. osztályú vegyesiskola tanterv szerinti vezetése, ismétlősök tanítása (amiért a községtől 50 korona tiszteletdíjat élvez), kántori teendők végzése. Kanonikus órákor s lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat.

Pályázati kérvények 1912. év július 31-ig alólirott iskolaszéki elnökhöz küldendők.

Az állás választás után azonnal elfoglalandó.

Szöllősgyula, u. p. Feketeardó, 1912 júl. 8.

Balogh Miklós,
ref. lelkész.

4149–1912. sz.

Pályázat.

A debreceni református tanítóképző intézetben az 1912–13. isk. évre segédtanári állásra pályázat hirdettetik.

Tantárgyai az alsóbb osztályokban magyar, német, esetleg természetrajz, heti 20 óráig. Évi javadalmazása tanári oklevél birtokában 2000 korona, oklevél nélkül 1600 korona.

Pályázhatnak olyan református vallású tanárjelöltek, kiknek a tanítatni kívánt tárgyak valamelyikéből tanári oklevelök van.

A pályázni kívánók vallásukra, végzett tanulmányaikra, tanári képesítésükre, eddigi szolgálatukra, egészségi, családi állapotukra és hadkötelezettségi viszonyukra vonatkozó okmányokkal felszerelt és a főtiszteletű és méltóságos tiszántúli egyházkerületi elnökséghez címzett kérvényüket 1912. év augusztus hó 20-ig a debreceni református tanítóképző intézet igazgatóságához adják be.

A megválasztott helyettes tanár állását 1912. év szeptember 1-én foglalja el.

Debrecen, 1912 július 10.

A püspök helyett:

Kiss Ferenc,
egyházker. főjegyző.

Pályázat.

A pusztadaróci református egyház pályázatot hirdet kántortanítói állásra. Javadalom: 1000 korona, melyből 900 korona államsegélyből, 100 korona az egyház pénztárából fizettetik. Lakás (egy szoba, konyha) és kert. Temetési stóla. Kötelességei: I–VI. osztályú vegyesiskola egyházkerületi tanterv szerinti tanítása, az ismétlősök oktatása, énekvezéri teendők, egyházi jegyzőség, lelkészt akadályoztatása esetén helyettesíteni tartozik. A kellőleg felszerelt kérvények augusztus hó 5-éig alólirottához küldendők. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. A megválasztott a szatmári egyházmegyei tanítói gyámintézet jogos és kötelezett tagja.

Pusztadaróc, u. p. Szatmár, 1912.

Református iskolaszék.

Pályázat

a bihartordai református egyház III-ik tanítói állására. Évi javadalom: 1. Kézpénz államsegélyből: 900 korona. 2. Kézpénz az egyház pénztárából: 100 korona. 3. Lakpénz az egyháztól: 200 korona. 4. Kertváltás az egyháztól 20 korona. 5. Megfelelő korpótlék. Kötelesség: a vegyes 1—2. osztálynak, esetleg más osztálynak vagy osztályoknak tanterv szerinti oktatása. Pályázati határidő 1912 augusztus 15. Csak férfi tanítók pályázhatnak.

Bihartorda, 1912 július 14.

Vértessy Mór,
iskolasz. elnök.

Pályázat.

Az őri református egyház tanítónői állásra pályázatot hirdet. Fizetése: államsegéllyel évi 1000 korona. Lakás természetben, kertváltás évi 20 korona. Kötelessége a presbiterium által kijelölt osztályok és női kézimunka tanítása. Pályázhatnak okleveles református tanítónők, augusztus 8. napjáig. Állás szeptember 1-én elfoglalandó.

Őr (Szabolcs megye), 1912 július 14.

Vass János,
ref. lelkész, iskolasz. elnök.

Pályázat.

A debreceni református főgimnáziumban egy rendes tanári állásra pályázat hirdettetik, amely a folyó év őszén tartandó egyházkerületi gyűlésen, latin és magyar nyelvre képesített, református vallású tanárral töltetik be. Évi javadalmazás: 2400 korona alapfizetés, 800 korona lakáspénz és öt 200 koronás ötödéves korpótlék. A korpótlék alapjául szolgáló időbe a másutt töltött rendes tanári évek beszámíttatnak. Az alapfizetés később 2800, 3200 és 3600 koronára emelkedhetik. A megválasztott tanárnak e mellett igénye van az idevonatkozó feltételek szerint az állami fizetéskiegészítésre és az országos tanári nyugdíjintézetbe való felvételre. Ha az alapfizetés és a fizetéskiegészítés összege a 3200 koronát meghaladja, a lakáspénz ezen összegnek negyedrézében fog folyóvá tétetni. A pályázati kérvényt a tiszántúli református egyházkerület közgyűléséhez kell címezni s fel kell szerelni a következő okmányokkal: keresztlevél, érettségi bizonyítvány, tanári ok-

levél, az előbbi alkalmazásról szóló bizonyítványok s az esetleges irodalmi működés igazolása, a katonai kötelezettség irányában fennálló viszony igazolása, közhatósági orvosi bizonyítvány a pályázónak a tanári pályára alkalmas voltáról. A kérvényt folyó évi augusztus hó 31-ig a tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalához, Debrecenbe kell beküldeni. A megválasztott tanár köteles tanszékét az 1912—13. tanév folyamán székfoglaló értekezés tartásával elfoglalni.

Debrecen, 1912 július hó 1-én.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Pályázat.

A tiszaszalóki református egyház pályázatot hirdet a második tanítói állásra. Fizetés: egyháztól 100 korona, állami fizetéskiegészítés 900 korona. Szép, új lakás és mellékhelyiségek. Orgonázni tudás feltétlen szükséges s általában a zenébeni jártasság a választásnál előnyös. Akadályoztatás esetén vagy betegség esetén a tanító urak egymást és a lelkészt hivatalos teendőikben helyettesíteni tartoznak. A tanulók, valamint az osztályok beosztása a presbiterium jogköre. Oklevéllel és szolgálati bizonyítvánnyal felszerelt kérvények Koncz Sándor lelkész s iskolaszéki elnökhöz küldendők Abádszalókra, július hó 25-ig.

Pályázat.

A tiszabezdédi református presbiterium pályázatot hirdet újonnan szervezett tanítónői állomásra. Javadalom: 100 korona az egyház pénztárából, 900 korona fizetéskiegészítő államsegély, természetbeni lakás és 20 korona kertváltás. Kötelessége: a presbiterium által koronként meghatározandó osztályoknak a tiszántúli református egyházkerületi tanterv szerinti tanítása és minden külön díjazás nélkül női kézimunka tanítás. A kellőleg felszerelt pályázati kérvények a tiszabezdédi református lelkészi hivatalhoz 1912 évi augusztus 1-ig küldendők. Az állás folyó évi szeptember 1-én elfoglalandó.

Tiszabezdéd, 1912 július 9.

Porzsolt Károly,
ref. lelkész, iskolaszéki elnök.

Pályázat.

A nyírturai református egyház presbiteriuma pályázatot hirdet az újonnan szervezett II-od nőtanítói állásra. Fizetése az egyház pénztárából 100 korona, fizetékiegészítés az államtól 900 korona, összesen 1000 korona. Természetbeni lakás és 20 korona kertválság.

Kötelessége az egyháztanács által kijelölt osztályoknak, jelenben az I—II-ik vegyes osztály tanítása a tiszántúli református egyházkerületi tanterv szerint. Pályázati határidő 1912 augusztus hó 8. Okleveles református tanítónők pályázhatnak. Pályázati kérvények alólírott iskolaszéki elnökhöz küldendők. A megválasztott állását 1912 szeptember 1-én köteles elfoglalni.

Nyírtura, 1912 július hó 8.

Veress Károly,

ref. lelkész, iskolaszék elnöke.

Pályázati hirdetés.

A rozsályi református egyház újonnan szervezett I—VI. osztályú vegyes elemi iskola tanítói állására pályázatot hirdet.

Javadalom : 1. Lakás. 2. Kézpénz az egyháztól 100 korona, negyedévenként előre fizetve, az államtól 900 korona fizetékiegészítés.

Kötelessége : az egyházkerületi tanterv szerinti tanítás és kántori teendők végzése.

Pályázati kérvények alólírott lelkészhez f. évi augusztus 10-ig küldendők. Megválasztott állását szeptember elsején elfoglalni köteles.

Kelt Rózsályban (u. p. Gacsály), 1912 július hó.

Nagy Sándor,

ref. lelkész.

Pályázat.

A vésztői református egyháztanács pályázatot hirdet az 1913 január 1-én megüresedő sziki kis fiútanítói állásra. *Javadalom* : kézpénz az egyház pénztárából évnegyedenként előre fizetve 1100 korona. Törvényes korpótlék az államtól. Tisztességes természetbeni lakás, kerttel s 20 korona kertpótlék. Megjegyzendő, hogy az egyháznál 1200, 1300 és 1400 korona fizetésű tanítói állások is vannak, melyek élvezetére az itt eltöltött szolgálati időtartam szerint haladnak a tanítók. E javadalom élvezete 1913 jan. 1-től kezdődik. *Kötelesség* : az I—III. fiúosztálynak a tiszántúli református egyházkerület

tanterve szerint való tanítása. Urvacsoraosztás idején a szószékből bibliaolvasás. A megválasztott rendes tanító segédtanítói minőségben köteles az állást már folyó évi szeptember 1-én elfoglalni, de rendes tanítói javadalmának élvezetébe csak 1913 január 1-ével lép. Addig pedig havi 60 korona kézpénzfizetése és lakása lesz. Ezen tanévben az állami iskolában hitoktatással bíztat meg, melyért 150 korona évi javadalom jár félévi utólagos részletekben. Uti költségül 20 koronát kap. Pályázati határidő augusztus hó 9.

Gönczy Béla,

iskolaszéki h. elnök

Pályázat.

az amaci kántor-tanítói állomásra. Javadalma az *egyházról* : négy fordulón 2—2, összesen 8 hold föld 1200 □-ölével számítva, négy darab marhára legeltetési jog, 12 mázsa búza, 245 korona, 16 korona értékű szolgálmány, lakás és kert : az *államtól* : 522 korona és korpótlék. Az egyház negyedévenként előre fizet.

Kötelessége az I—VI. osztályú vegyesiskola tanterv szerinti önálló vezetése, az összes kántori teendők végzése s a törvényben előírt teendők. Az állomás augusztus végén elfoglalandó.

Kellően felszerelt pályázati kérvények júl. 31-ig Amacra, u. p. Szatmárnémeti, a református lelkészi hivatalba küldendők.

Pályázat.

A bagaméri református egyház pályázatot hirdet a II-dik tanítói állásra. — Javadalom : államsegéllyel egyezer korona, melyből 400-at az egyház pénztára évnegyedes-, 600 koronát az állam havi előleges részletekben fizet. Törvényszerű lakás kerttel. Kötelesség : az egyháztanács által meghatározott 2 osztályt (jelenleg az I—II. leányosztály) az egyházkerületi tanterv szerint vezetni. Ha férfi tanító választatik, — esetleg — a gazdasági ismétlő iskolásokat 200 korona tiszteletdíjért oktatja. Ha nő választatik, a felsőbb leányosztályokban a kézimunkát tanítja. Az állásra református vallású férfi és nő tanítók egyaránt pályázhatnak. A kérvények folyó évi augusztus 1-ig a lelkészi hivatalba küldendők. Az állás szeptember elsején elfoglalandó.

Bagamér, 1912 július 15.

Bányai László,

iskolaszéki elnök.